

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/108/2024
Identifikačné číslo spisu: 2106222506
Dátum vydania rozhodnutia: 28.01.2026
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:2106222506.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: G. D. O., narodená X. O. XXXX, N. T., N. T. XX, proti žalovanému: G. O., narodený XX. C. XXXX, E. U. D., E. U. D. XXX, zastúpený advokátom: JUDr. Andrej Gara, Bratislava, Štefánikova 14, IČO: 30 850 436, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 11C/61/2022 (pôvodne pod sp. zn. 9C/95/2006), o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 9. apríla 2024 sp. zn. 24Co/135/2023, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trnave z 9. apríla 2024 sp. zn. 24Co/135/2023 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej aj „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom z 3. augusta 2023 č.k. 11C/61/2022-1060 rozhodol:

„I. Z huteľných vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa p r i k a z u j e do výlučného vlastníctva žalovaného kuchynská linka bez spotrebičov vrátane kameninového drezu v zostatkovej hodnote 800,- eur.

II. Do výlučného vlastníctva žalovaného sa p r i k a z u j e spoločná pohľadávka strán sporu voči otcovi žalovaného C. O. z titulu investícií vložených do nehnuteľnosti - rodinného domu súp.č. XXX, postaveného na parcele č. 1289/2 a č. 1289/3 v k.ú. E. U. D., v hodnote 24.563,50 eura.

III. Pohľadávka veriteľa Štátny fond rozvoja bývania zo Zmluvy o poskytnutí podpory č. 207/5031/1998 zo dňa 16.05.2000 v zostatku ku dňu 27.10.2005 vo výške 9.652,92 eura sa s t á v a výlučným záväzkom žalovaného.

IV. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyňu na vyrovnanie hodnoty jej podielu sumu 23.371,88 eura do 75 dní od právoplatnosti rozsudku.

V. Žiadna zo strán n e m á právo na náhradu trov prvoinštančného konania.

VI. Štát m á voči žalobkyňu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50%.

VII. Štát m á voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50%.

VIII. Žalovaný m á voči žalobkyňu nárok na náhradu trov odvolacieho konania a dovolacieho konania v rozsahu 100%.“

1.1. Súd rozhodnutie právne posúdil podľa § 470 ods. 1 a 2, § 137 písm. b), § 186 ods. 2, § 191 ods. 1, § 232 ods. 2 a 3, § 251, § 255 ods. 1, 2, § 262 ods. 1 a 2, § 396 ods. 1 a 3, § 453 ods. 1 a 3, zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 143, § 144, § 145 ods. 1 a 2, § 136 ods. 2, § 148 ods. 1 § 149 ods. 1, 3 a § 150 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Vychádzajúc z vykonaného dokazovania, nesporných skutkových tvrdení strán sporu a podanie žalovaného zo dňa 10. 02. 2014, na ktoré poukazoval v odvolaní zo dňa 12. 08. 2015, v ktorom špecifikoval hnutelné veci nesporne patriace do masy BSM v čase jeho zániku, vyjadrenia žalobkyne na pojednávaní dňa 18. 04. 2023, považoval súd za predmet BSM v čase jeho zániku (t.j. v deň právoplatnosti rozsudku o rozvođe manželstva dňa 27. 10. 2005) hnutelné veci v držbe žalobkyne: fotoaparát Canon, žehlička Philips a v držbe žalovaného: manželská posteľ, zásuvková komoda, vstavaný šatník, stropová lampa, vstavané skrine, roldor ratan, kúpeľňová zostava, stolík pod TV, kuchynská linka bez spotrebičov, kameninový drez, fontána izbová, TV Sony, video Sony, DVD Sony, mraznička Calex, chladnička v bare, chladnička vstavaná, varná doska vstavaná, sporák vstavaný, kamera Sony, sedacia súprava, barový pult a policový systém v špajze. K sporným hnutelným veciam (kamera Sony, sedacia súprava, barový pult a policový systém v špajze), či boli predmetom BSM, súd uviedol nasledovné:

a) kamera Sony - pôvodné tvrdenie žalovaného, že kamera je pokazená zo znaleckého posudku vypracovaného v konaní nevyplývalo, jeho ďalšie tvrdenie z 10. 02. 2014 (že mu bola darovaná do jeho výlučného vlastníctva rodičmi) ničím nepreukázal a je v rozpore s pokladničným dokladom preukazujúcim jeho zakúpenie, predložený žalobkyňou,

b) sedacia súprava - žalovaný ju pôvodne na pojednávaní z 30. 01. 2008 uznal; ďalšie tvrdenie z 10. 02. 2014 (že bola zhnitá a vyhodená pred zánikom BSM) ničím nepreukázal a je v úplnom rozpore s jeho tvrdením v podaní zo dňa 11. 11. 2010, že je ním uschovaná,

c) barový pult - žalovaný ho pôvodne na pojednávaní dňa 30. 01. 2008 uznal a uviedol, že išlo o zákazku u stolára; následné tvrdenie v podaní zo dňa 10. 02. 2014, že bol účastníkom darovaný do podielového spoluvlastníctva, ničím nepreukázal a je v úplnom rozpore s jeho predchádzajúcimi vyjadreniami,

d) policový systém v špajze - žalovaný ho pôvodne na pojednávaní dňa 30. 01. 2008 uznal s tým, že išlo o výrobu na zákazku, na pojednávaní dňa 13. 02. 2013 výslovne uviedol, že ho znalec môže oceniť bez dokladov po obhliadke. Neskoršie tvrdenie z 10. 02. 2014, že bol účastníkom darovaný do podielového spoluvlastníctva, žalovaný ničím nepreukázal a je v úplnom rozpore s jeho predchádzajúcimi vyjadreniami. Preto zmenu skutkových tvrdení žalovaného považoval za účelovú a neprihliadol na ňu. Súd pri vyporiadaní hnutelných vecí s poukazom na § 217 ods. 1 CSP uviedol, že pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia; poukázal tiež na to, že v priebehu konania došlo k zmene skutkového stavu (zániku hnutelných vecí s výnimkou kuchynskej linky bez spotrebičov s kameninovým drezom). Súd existujúce hnutelné veci prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného (výrok I. rozsudku), nakoľko ich mal od zániku BSM v držbe, a u neho došlo aj k ich opotrebeniu. Pri vyporiadaní BSM ohľadne neexistujúcich vecí súd zohľadnil ich hodnoty, tiež skutočnosť, že fotoaparát Cannon a žehličku Philips spotrebovala po zániku BSM žalobkyňa a všetky ostatné hnutelné veci vyššie uvedené spotreboval (resp. manželskú posteľ predal a zásuvkovú komodu spálil) žalovaný. Súd konštatoval, že vzhľadom na zmenu skutkového stavu od posledného rozhodnutia odvolacieho súdu nebol v prípade neexistujúcich hnutelných vecí viazaný jeho právnym názorom. Námietke žalovaného, že niektoré hnutelné veci v držbe nechce, súd nevyhovel, nakoľko nepreukázal, že by mal snahu odovzdať ich do držby žalobkyne. Pri hodnote hnutelných vecí zaniknutých do vyhlásenia rozsudku, súd vychádzal z ich ocenenia znalcami a to z hodnoty vecí v čase zániku BSM, pričom išlo o celkovú sumu 7.701,40 eura. V tomto smere uviedol, že je v súlade s princípom spravodlivosti, aby spotrebovanie vecí išlo na vrub žalovaného, ktorý ich dlhodobo užíval a mal z nich úžitok. Hnutelné veci existujúce ku dňu vyhlásenia rozsudku (kuchynská linka bez spotrebičov, vrátane kameninového drezu) prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného vzhľadom na vyššie uvedené a ich zostatkovú hodnotu určil v súlade s právnym názorom predchádzajúceho rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým bol viazaný (odsek 16. a 17.) a síce, že s poukazom na rozhodnutie dovolacieho súdu nie je dôvod odkláňať sa od doterajšej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to najmä vyplývajúce z rozhodnutia R 42/1972 a nadväzujúcich, teda podľa ktorej sa pri vyporiadaní BSM vychádza zo stavu (ktorý je určený kvantitou a kvalitou v danom čase) v dobe zániku BSM, avšak z ceny či cenových relácií platných v dobe vyporiadania. Žalovaný v podaní zo dňa 03. 05. 2023 uznal zostatkovú hodnotu existujúcich hnutelných vecí v sume 800 eur, pričom žalobkyňa v podaní zo dňa 10. 05. 2023 tvrdila, že zostatková hodnota má

vychádzať zo znaleckého posudku (4.034,13 eura + 658,97 eura), súd preto vychádzal z prieniku týchto súm, a teda zo sumy 800 eur, pričom zo znaleckého posudku nebolo možné vzhľadom na vyššie uvedené vychádzať. Na obranu žalovaného až v podaní zo dňa 21. 03. 2013, že peňažné prostriedky od ŠFRB boli použité na zariadenie domu, resp. na zakúpenie niektorých hnutelných vecí, neprihliadol ako účelovú, keď žalovaný na pojednávaní dňa 13. 02. 2013 jednoznačne súhlasil s tým, že všetky tieto prostriedky boli použité na stavbu nadstavby a prístavby. Pokiaľ žalobkyňa navrhovala vyporiadať aj motocykel zn. Suzuki model VZ 800, rok výroby 2002 súd mal preukázané, že si ho zakúpil otec žalovaného z vlastných finančných prostriedkov a nepatrí tak do BSM.

1.2. V rámci vyporiadania BSM súd vyporiadal aj pohľadávku účastníkov z titulu investícií vložených do nehnuteľností otca žalovaného (C. O.) počas BSM, nachádzajúcich sa v k.ú. E. U. D., evidovaných na LV č. XXXX, ako rodinný dom súp. č. XXX, postavený na parcele č. 1289/2 a č. 1289/3, pričom výlučným vlastníkom sa stal po rozvode manželstva žalovaný. Mal preukázané, že išlo o sumu 24.563,50 eura (740.000 Sk), keď účastníci zhodne uviedli, že išlo o finančné prostriedky čerpané z pôžičky od ŠFRB, a navrhli ich ustátiť vo výške čerpaného úveru. Súd pri vyporiadaní pohľadávky účastníkov analogicky vychádzal z § 149 a § 150 OZ (§ 853 ods. 1 OZ) s poukazom na Cpj 86/71, R 42/1972 a prikázal ju do vlastníctva žalovanému, z dôvodu individuálnych okolností prípadu, nakoľko výlučne žalovaný mal z nich prospech a tiež iné rozhodnutie by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Pri svojom závere poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/1054/2004 zo dňa 27. 05. 2004. Neskoršie spochybňovanie výšky pohľadávky zo strany žalovaného považoval za účelové a nepreukázané. V tejto súvislosti dal súd do pozornosti rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/88/2013 zo dňa 06. 08. 2013, rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/2655/98 zo dňa 20. 12. 2000, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/10/2011 zo dňa 26. 06. 2012. V nadväznosti na vyššie uvedené súd tiež poukázal na závery odvolacieho súdu v druhom jeho rozsudku č.k. 24Co/262/2018-912 zo dňa 10. 07. 2019 ohľadom vyporiadania pohľadávky týkajúcej sa investícií (ktoré závery neboli dovolacím súdom spochybnené), ako aj na odsek 21. uznesenia odvolacieho súdu č.k. 24Co/57/2022-995 zo dňa 25. 10. 2022, v ktorom odvolací súd pre vyporiadanie investícií dal do pozornosti rozsudok NS ČR sp. zn. 22Cdo/811/2013 zo dňa 11. 12. 2003 a rozsudok NS ČR sp. zn. 22Cdo/1054/2004 zo dňa 27. 05. 2004.

1.3. Predmetom vyporiadania BSM v širšom zmysle bola aj suma finančných prostriedkov na účte č. XXXXXXXXXXX/XXXX, vedenom v D. R., K.E.. na meno žalovaného, ku dňu 20. 07. 2005 v zostatku vo výške 1.092,93 eura (32.925,50 Sk), pričom v uvedený deň za trvania BSM ich žalovaný vybral a neunesol dôkazné bremeno tvrdenia, že finančné prostriedky boli použité pre spoločné potreby manželov a rodiny. Išlo preto o žalovaným spotrebované spoločné finančné prostriedky, pričom žalovaná má právo na polovicu z nich.

1.4. V širšom zmysle slova súd vyporiadal aj peňažnú hodnotu zodpovedajúcu kúpnej cene osobného motorového vozidla zn. R. XXXd, EČV: F.-XXXBV, vo výške 23.235,74 eura (700.000 Sk), zakúpeného počas trvania manželstva zo spoločných finančných prostriedkov, ktoré žalovaný predal po zániku manželstva v decembri 2005 za sumu tiež okolo 700.000 Sk. Žalovaný najskôr tvrdil, že predmetné vozidlo do BSM nepatrilo, až v následnom podaní z 30. 01. 2008 predložil Zmluvu o pôžičke z 25. 01. 2005 a v podaní z 02. 04. 2008 tvrdil, že na úhradu predmetného vozidla boli použité peniaze z pôžičky od veriteľa C. T., ktorá bola splatená neskôr v decembri 2005, keď auto predal. Nakoľko si neuplatnil tento vnos do BSM už vo vyjadrení k žalobe, súd túto skutočnosť vyhodnotil na jeho ťarchu (§ 150 ods. 1 CSP). Súd z vykonaného dokazovania nedospel k záveru, že predmetné vozidlo bolo kúpené z pôžičky, nakoľko výpovede svedkov (zúčastnených osôb pri pôžičke - C. T., D. O. a žalovaný) boli rozporné, vzhľadom na ostatné svedecké výpovede a tiež časové súvislosti. Dodal, že pravdepodobnejšie sa javí pôžička peňazi na podnikanie, pričom žalovaný sám uviedol, že v roku 2004 si založil živosť. Súd mal za to, že toto tvrdenie nepreukázal. Dodal, že aj časová nenáslednosť kúpy vozidla v septembri 2004 a uzavretie zmluvy o pôžičke v januári 2005 nebola irelevantná, rovnako ako výpoveď svedkyne N. O., ktorej výpoveď ako osobe nezúčastnenej na uzavretí pôžičky vyznela vierohodne. Zároveň nemožno považovať za nepodstatnú skutočnosť, že veriteľ - C. T. zmenil výpoveď v neprospech žalovaného a žalovaný nepreukázal, že to bolo z dôvodu tlaku zo strany žalobkyne. Zároveň prípadné naliehanie žalobkyne na iných svedkov (C. Š. a E. H.) nie je dôkazom o naliehaní na iného svedka. Nakoľko žalovaný disponoval s týmito prostriedkami BSM, bolo potrebné ich do BSM nahradiť.

1.5. Predmetom vysporiadania BSM bol aj nesporný záväzok účastníkov vzniknutý počas BSM voči ŠFRB zo Zmluvy o poskytnutí podpory z 16. 05. 2000, jeho nesplatený zostatok vo výške 9.652,92 eura ku dňu zániku BSM, ktorý splácal po zániku BSM žalovaný a je naň zaviazaný. Preto mu súd tento záväzok vo výroku III. rozsudku prisúdil, pričom prihliadol na to, že ku dňu zániku BSM boli povinní splácať ho manželia spoločne.

1.6. Predmetom vysporiadania BSM bola aj suma 27.222 Sk, ktorá bola zo spoločných prostriedkov BSM vynaložená na úhradu výlučného záväzku žalobkyne voči Prvej stavebnej sporiteľni, na základe Zmluvy o medziúvere a stavebnom úvere z 05. 05. 1999, čo v konaní nebolo sporné.

1.7. Cena všetkých vecí a hodnôt v BSM je celkom v sume 25.363,50 eura (hnuteľné veci prikázané do vlastníctva žalovaného v hodnote 800 eur + pohľadávka prikázaná do vlastníctva žalovaného v hodnote 24.563,50 eura). Žalovanému tak boli prikázané hnuteľné veci a pohľadávka celkom v hodnote 25.363,50 eura, z čoho vyplýva vyrovnací podiel pre žalobkyňu vo výške 12.681,75 eura. Súd pri vyporiadaní majetku patriaceho do BSM prihliadol na to, čo majú žalobkyňa a žalovaný nahradiť do majetku BSM, ak išlo o sumu použitú výlučne pre potrebu len jedného z nich alebo o spotrebované hnuteľné veci len jedným z nich alebo o sumu vynaloženú na individuálny majetok len jedného z nich (t.j. neexistujúce hnuteľné veci, vrátane motorového vozidla zn. R., vybrané finančné prostriedky z účtu v D. R., K.E. a o výlučný dlh žalobkyne v PSS, a.s.), pričom v prípade žalobkyne ide o sumu 996,90 eura (93,30 eura (59,23 + 34,07) + 903,60 eura) a v prípade žalovaného o sumu 32.030,07 eura (7.701,40 eura (436,91 + 132,67 + 403,87 + 79,67 + 1.552,70 + 787,53 + 651,13 + 243,08 + 76,38 + 973,29 + 60,82 + 398,16 + 203,92 + 199,55 + 307,51 + 94,46 + 199,67 + 261,02 + 519,45 + 24,44 + 95,17) + 1.092,93 eura + 23.235,74 eura), z ktorej sumy má ten-ktorý z manželov nahradiť do BSM polovicu. Žalobkyňa by tak mala nahradiť do BSM sumu 498,45 eura a žalovaný sumu 16.015,04 eura. Po započítaní ide o sumu 15.516,59 eura v neprospech žalovaného, o ktorú je potrebné zvýšiť vyrovnací podiel žalobkyne, ktorý po započítaní predstavuje sumu 28.198,34 eura (12.681,75 eura + 15.516,59 eura). Pri výpočte vyrovnania je tiež potrebné zohľadniť výšku pasív (záväzok voči veriteľovi ŠFRB vo výške 9.652,92 eura prikázaný žalovanému. Preto od sumy, ktorú by mal žalovaný vyplatiť žalobkyňi na vyrovnanie podielu podľa predchádzajúceho odseku (28.198,34 eura) súd odpočítal polovicu zo sumy 9.652,92 eura (4.826,46 eura), teda vyrovnací podiel žalobkyne sa znižuje na sumu 23.371,88 eura (28.198,34 eura - 4.826,46 eura). Vzhľadom na uvedené bol žalobkyňi vo výroku IV. rozsudku priznaný voči žalovanému nárok na zaplatenie sumy 23.371,88 eura, ako vyrovnací podiel z vyporiadania BSM, aby podiely bývalých manželov na spoločnom majetku boli rovnaké. O trovách konania, nakoľko úspech žalobkyne a žalovaného bol v konaní porovnateľný, súd rozhodol v súlade § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 9. apríla 2024 sp. zn. 24Co/135/2023-1145 rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. - VII. potvrdil a vo výroku VIII. zmenil tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania. Vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov tohto odvolacieho konania. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania. Pokiaľ žalovaný argumentoval, že rozhodnutie súdu prvej inštancie spočíva v nesprávnom právnom posúdení, pretože súd nesprávne v súvislosti s hnuteľnými vecami, ktoré patrili do BSM vychádzal z ich stavu a hodnoty ku dňu zániku BSM, v prípade premlčanej pohľadávky manželov vzniknutej za trvania BSM, bolo potrebné prikázať u oboch manželov v rovnakom pomere, tiež súd nesprávne do masy BSM zahrnul i peňažné prostriedky spotrebované počas manželstva a potom nesprávne vyložil § 143 OZ. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie bezpečne zistil skutkový stav vecí, ktorý bolo možné podriaďiť pod uvedené hmotnoprávne pravidlo. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie o vyporiadaní zaniknutých hnuteľných vecí, prikázania spoločnej pohľadávky voči otcovi žalovaného žalovanému z titulu investícií do výlučného vlastníctva žalovaného a povinnosti žalovaného nahradiť do BSM sumu použitú pre jeho osobnú spotrebu. Rovnako závery súdu čo do určenia výšky vyrovnacieho podielu považoval za súladné so zákonom a skutkovými zisteniami plynúcimi z riadne vykonaného dokazovania. Odvolací súd podrobne uviedol, prečo nepovažuje námietku žalovaného, že súd prvej inštancie rozhodol pri zaniknutých hnuteľných veciach v rozpore s názorom súdov vyšších inštancií, za dôvodnú. Poukázal na bod 43. odôvodnenia súdu prvej inštancie a tiež to, že svoj odklon riadne odôvodnil, pričom je súladný s tým, že vo výnimočných prípadoch sa princíp inštancnej a kasačnej záväznosti nemusí uplatniť a to najmä v dôsledku zmeny skutkových okolností. Dodal, že v

danej veci sa pri zaniknutých hnutelných veciach vychádzalo z konkrétnych okolností sporu z ceny ku dňu zániku BSM, nešlo o cenu určenú kedykoľvek počas konania. Pokiaľ žalovaný nesúhlasil so závermi súdu, že ním uvádzané veci - kamera Sony, sedacia súprava, barový pult, policový systém v špajze nepatria do BSM, odvolací súd poukázal na náležité odôvodnenie v bode 32. až 35., podľa ktorého žalovaný svoje tvrdenia nepreukázal a boli podľa súdu účelové. Pokiaľ žalovaný argumentoval, že prikázanie spoločnej pohľadávky výlučne jemu nepovažuje za spravodlivé, odvolací súd poukázal na podrobné odôvodnenie súdu v bodoch 56. až 68. a tiež to, že tento názor je dlhodobý konštantný a premietol sa do rozhodnutí v tejto veci sp. zn. 24Co/262/2018-912 z 10. 07. 2019, 24Co/57/2022 z 25. 10. 2022. Pohľadávka bola prikázaná žalovanému, nakoľko vznikla titulom investícií do nehnuteľnosti, ktorá je v súčasnosti vlastníctvom žalovaného a je namieste za účelom spravodlivého vysporiadania BSM prikázať celú pohľadávku žalovanému. Odvolací súd dodal, že možno aplikovať aj hľadisko pre prikázanie veci, ktorým je aj dlhodobé užívanie veci po rozvode jednou zo strán, v danom prípade žalovaným. V konaní žalovaný nespochybňoval, že by v spornej nehnuteľnosti nebýval, užíva ju doposiaľ, spočiatku so súhlasom vlastníka nehnuteľností, neskôr už ako výlučný vlastník. Existencia takéhoto prospechu, resp. výhody žalovaného oproti žalobkyne, je absolútne nepochybná. Pokiaľ žalovaný nesúhlasil s rozhodnutím týkajúceho sa výberu peňažných prostriedkov žalovaným počas trvania manželstva, (body 69.,70. a 72. odôvodnenia), s tým, že boli spotrebované počas manželstva, keď ich v hotovosti odovzdal žalobkyni pre potreby syna, uvedené ničím nepreukázal, pričom žalovaný výber z účtu nespochybnil. Súd prvej inštancie správne posúdil otázku dôkazného bremena, keď od žalobkyne nebolo spravodlivé žiadať, aby preukázala reálne neexistujúcu skutočnosť, že peniaze neprevzala. Pokiaľ žalovaný nesúhlasil s bodmi 73. až 93. odôvodnenia, keď súd prvej inštancie uzatvoril skutkový stav, podľa ktorého žalovaný nadobudol vozidlo zo spoločných peňažných prostriedkov, finančné prostriedky z pôžičky od C. T. mali byť vložené do podnikania, žalovaný vôbec neuviedol, v čom tento nedostatok mal spočívať, aké ďalšie dokazovanie mal súd vykonať, prípadne akým spôsobom sa mal vecou ďalej zaoberať, takáto argumentácia je preto nedôvodná. Odvolací súd dodal, že je viazaný skutkovým stavom, pričom žalovaný v odvolacom konaní neuviedol žiadne nové skutočnosti alebo dôkazy a len z vykonaných dôkazov robí vlastné skutkové závery. V súvislosti s odvolaním žalobkyne voči výroku VIII. rozsudku uviedol, že je potrebné aplikovať § 255 ods. 2 CSP, pričom žiadne konkrétne okolnosti danej veci neodôvodňovali výnimočné priznanie náhrady trov žalovanému, preto rozhodnutie v tomto výroku zmenil. Žalovaný napadol odvolaním aj výroky o náhrade trov konania štátu - výroky VI. a VII., ktoré odvolací súd potvrdil ako vecne správne. O nároku na náhradu trov tohto odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie (ďalej aj „dovolateľ“). Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) a ust. § 420 písm. f) CSP. V jeho dôvodoch namietal, že napadnuté rozhodnutie je v celom rozsahu arbitrárne, nepreskúmateľné (§ 420 písm. f) CSP). Uviedol, že odvolací súd nedal dostatočnú odpoveď k jeho odvolacím námietkam:

- prečo boli zaradené niektoré hnutelné veci pri vyporiadaní BSM v širšom zmysle a vzhľadom na ich hodnotu túto súd započítal pri určovaní výšky vyrovnania, na ktoré zaviazal žalovaného pri IV. výroku rozsudku - keď súdy reagovali len z tzv. procesného hľadiska, že v prvotných vyjadreniach žalovaného (roky 2006-2010) žalovaný tieto okolnosti nespochybňoval, avšak súdy sa vôbec nevenovali a nezdôvodnili reálne skutkové námietky a zdôvodnenia žalovaného, prečo dané veci nemajú patriť do masy BSM (a to ani v širšom zmysle), teda súdy nereagovali na podstatné skutkové námietky žalovaného, neriešili vec po stránke skutkového dokazovania, ale „zjednodušili si“ situáciu údajným „prvotným nepopretím“ zo strany žalovaného,

- súdy nereagovali a nezdôvodnili, aký konkrétny prospech by mal mať žalovaný z investície do nehnuteľnosti otca Žalovaného - v tomto smere nie je v žiadnom rozsudku ani len uvedený konkrétny prospech žalovaného z takejto investície (tobôž nie preukazovaný a ani preukázaný), takže nie je vôbec zrejmé, na akom skutkovom základe a následne na akom hodnotení skutkových okolností súdy rozhodli, že premlčaná pohľadávka voči C.Á. O. má patriť (byť prikázaná) výlučne žalovanému. Súdy nijakým spôsobom nereagovali na námietky žalovaného, že nie je možné skúmať formu prevodu a samotnú kauzu prevodu nehnuteľnosti po zrušení BSM a len na základe existencie nekonkrétneho prevodu uzavrieť prospech niektorej zo strán a investície. Z oboch rozsudkov nie je ani zrejmé, na základe akého

titulu by mal žalovaný nadobudnúť predmetnú nehnuteľnosť. Za akých ekonomických podmienok, pričom až na základe takýchto skutkových zistení a následných úvah a hodnotení z nich vyplývajúcich by sa dalo vôbec posúdiť, či mal mať žalovaný z danej investície do majetku C. O. nejaký prospech a či takýto prospech zdôvodňuje rozhodnutie, že premlčaná pohľadávka sa prikazuje do výlučného vlastníctva žalovaného. Nakoniec súdy nedali odpoveď ani na námietku žalovaného, že „na ekonomické správanie strany sporu po zániku BSM vo vzťahu k svojmu výlučnému majetku a majetku tretích osôb nemožno prihliadať, nakoľko uvedené sa nachádza mimo rozsahu merita veci vyporiadania“.

- súdy nereagovali a nezdôvodnili, ako by mal žalovaný nakladať s prostriedkami vo výške 1.092,63 EUR (vybrané z banky) v rozpore so zásadami BSM. Súdy nijakým spôsobom nereagovali na námietky žalovaného, že išlo o bežný obnos peňažných prostriedkov, ktoré je možné bežne spotrebovať na bežnú spotrebu, bežný chod domácnosti, starostlivosť o dieťa; pričom na druhej strane súdy konštatovali, že „strany mali zabezpečenú životnú úroveň, pri ktorej si nepotrebovali peniaze požičiavať“. V tomto smere súdy len konštatovali, že ide o „prenesené dôkazné bremeno“ na žalovaného z dôvodu, že žalobkyňa nemôže preukazovať „neexistenciu určitej právnej skutočnosti“; avšak súdy nijako nereagovali na argumentáciu žalovaného, že išlo o bežnú čiastku, ktorú v rámci rodiny spotrebovali (maloletý, domácnosť), čo však preukazujú aj zhodné tvrdenia strán sporu, že mali určitú vyššiu životnú úroveň, ktorá bola zabezpečená a spotrebovávaná.

- odvolací súd nereagoval a nezdôvodnil námietky žalovaného, že súd prvej inštancie vzájomný rozpor dôkazov ohľadom dostatočne neodôvodnil vnos finančných prostriedkov do BSM z titulu pôžičky od C. T. a jej vyplatenie z výnosu z predaja motorového vozidla,

- nijakým spôsobom nereagoval na námietku žalovaného o zjavnom logickom rozpore pri hodnotení dôkazov súdom prvej inštancie (týkajúcej predaja vozidla BMV),

- nevyjadril sa ku konkrétnemu poukazu žalovaného na tento zjavný logický rozpor.

V ďalšom namietal prevapivosť rozhodnutia (§ 420 písm. f) CSP), keď súdy napriek viazanosti právnymi názormi súdov vyšších inštancií, rozhodli v priamom rozpore s nimi. Zároveň namietal, že na pojednávaní dňa 16. 05. 2023 súd prvej inštancie oznámil svoj predbežný právny názor postupom podľa § 181 ods. 2 CSP od ktorého sa v záverečnom rozhodnutí odklonil: „...medzi stranami je sporná zostatková hodnota hnutelných vecí patriacich do masy BSM v ich stave ku dňu zániku BSM s ich ohodnotením v súčasnosti. Súd opravuje konštatáciu v dokazovaní tak, že znalecké dokazovanie ohľadom hnutelných vecí, v prípade, že bude navrhnuté žalobkyňou vykonať, súd uvádza opravné posúdenie vecí ohľadom hnutelných vecí, a síce, že hoci sa okresný súd stotožňuje s prvými dvoma rozsudkami KS v Trnave, má za to, že nie je možné prelomiť pokyn odvolacieho súdu v treťom rozhodnutí, a že je potrebné vychádzať zo stavu hnutelných vecí ku dňu zániku BSM, ale z ich hodnoty v súčasnosti, keďže žalovaný tvrdí hodnotu vecí s výnimkou kuchyne a drezu nula EUR a žalobkyňa vyššiu, je dôkazné bremeno tejto výšky hodnoty na žalobkyňu.“

Nesprávny procesný postup pri aplikácii procesnej normy (§ 420 písm. f) CSP), keď žalovanému nepriznal voči žalobkyňu náhradu trov konania. Podľa jeho názoru sa súd nesprávne domnieva, že pre okolnosť, že v základnom konaní nemá žiadna strana nárok na náhradu trov konania (pretože neexistuje procesný úspech ani jednej strany), nemôže mať žalovaný voči žalobkyňu nárok na náhradu trov dovolacieho konania, v ktorom bol naopak procesne úspešný on. Žalovaný poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR zo dňa 19. 11. 2019 sp. zn. I. ÚS 453/2019, publikovanému v ZNaU ÚS SR pod č. 56/2019, ktorého právna veta znie: „Základné ustanovenie o nároku na náhradu trov konania vyjadrené v § 255 Civilného sporového poriadku (zásada úspechu v konaní) nevylučuje rôzny pomer úspechu v jednotlivých fázach konania - prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho, ktorý by vyústil do rozhodnutia o nároku na náhradu trov jednotlivých konaní (§ 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku) tromi samostatnými výrokmi. Takéto rozhodnutie potom tvorí základ pre rozhodnutie súdu prvej inštancie postupom uvedeným v § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Možno preto uzavrieť, že dovolacie konanie predstavuje v tomto smere samostatnú, od ostatného konania nezávislú časť konania, čo zakladá súdu možnosť nezávisle od celkového výsledku sporu rozhodnúť len o trovách dovolacieho konania, s prihliadnutím na úspech sporovej strany v dovolacom konaní, bez ohľadu na definitívny výsledok sporu (takýto stav by mal následne nájsť vyjadrenie vo výroku rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, pozn.).“

V súvislosti s vadou § 421 ods. 1 CSP namietal, že odvolací súd právnu otázku „K akému okamihu sa v rámci konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov v rozhodnutí určí cena vecí,

ktoré patria do tohto bezpodielového spoluvlastníctva manželov v prípade, že ide o veci už neexistujúce v čase vydávania rozsudku súdu?“ riešil odchylné od rozhodovacej ustálenej praxe dovolacieho súdu. Poukázal na rozhodnutie NSSR sp. zn. 3Cdo/174/2012, v ktorom sa jednalo o hnutelné a nehnuteľné veci, ktoré boli počas konania v užívaní účastníkov predmetného konania. Napriek tejto skutočnosti najvyšší súd konštatoval vadu rozhodnutia spočívajúcu vo výpočte ceny hnutelných a nehnuteľných vecí v čase zániku BSM a nie v čase jeho vyporiadania. V tejto súvislosti žalovaný dodal, že z vykonaného dokazovania nemal súd preukázané užívanie hnutelných vecí žalovaným odo dňa zrušenia BSM.

Odvolačný súd sa pri riešení právnej otázky: „Podľa čoho sa určuje výška pohľadávky z bezdôvodného obohatenia, ktoré je založené na uskutočnení investície do vecí (nehnuteľnosti) vo vlastníctve inej osoby bez relevantného právneho dôvodu?“ odklonil od zaužívanej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom v dôsledku toho vec odvolačný súd nesprávne právne posúdil. Na podporu svojich tvrdení žalovaný poukázal na rozhodnutie č. 26/1975, s. 144 Zbierky stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky podľa ktorého „V prípade hodnôt vynaložených na cudziu nehnuteľnosť je pohľadávkou z bezdôvodného obohatenia nie hodnota vynaložených prostriedkov, ale rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred adaptáciou a po nej, pretože podľa § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka musí byť vydané všetko, čo bolo nesprávne získané“. So závermi tohto rozhodnutia sú v súlade aj ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 50Bdo/1/12, sp. zn. 2Cdo/21/2007, sp. zn. 7Cdo/507/2014). Postup súdov podľa žalovaného mal byť taký, že výška pohľadávky z bezdôvodného obohatenia, ktoré je založené na uskutočnení investície do vecí (nehnuteľnosti) vo vlastníctve inej osoby bez relevantného právneho dôvodu, sa určuje ako rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred adaptáciou a po nej.

Rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky: „Ktoej strane v rámci konania o vysporiadaní spoločného bezpodielového spoluvlastníctva manželov má byť prikázaná pohľadávka strán vzniknutá za trvania bezpodielového spoluvlastníctva manželov voči tretej osobe, ak táto pohľadávka je už premlčaná?“, ktorej nesprávnym riešením sa odvolačný súd odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu. Odvolačný súd mal podľa žalovaného vykladať ustanovenie § 150 Občianskeho zákonníka v súlade s praxou dovolacieho súdu a to tak, že v prípade premlčanej pohľadávky manželov vzniknutej za trvania bezpodielového spoluvlastníctva sa táto prikazuje obom manželom v rovnakom pomere. Správny postup súdov mal byť taký, že pohľadávka strán vzniknutá za trvania bezpodielového spoluvlastníctva manželov voči tretej osobe, ak táto pohľadávka je už premlčaná, má byť prikázaná obom bývalým manželom v rovnakom rozsahu (rovnaký 1 podiel).

Odvolačný súd sa vyriešením tejto právnej otázky „Môže byť do masy BSM strán zahrnutá vec, alebo peňažná hodnota, ktorá ku dňu zániku BSM neexistovala?“, odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu. Žalovaný opakovane poukazuje na rozhodnutie R 6/1972. Prostriedky ku dňu zániku BSM na účte neboli a tak nemôžu byť zahrnuté do BSM, nakoľko išlo o bežnú čiastku, ktorú v rámci rodiny spotrebovali (maloletý, domácnosť), čo však preukazujú aj zhodné tvrdenia strán sporu, že mali určitú vyššiu životnú úroveň.

4. Žalobkyňa s dovolaním vo vyjadrení nesúhlasila.

5. Najvyšší súd ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či je dovolanie procesne prípustné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f) CSP a zároveň aj z § 421 ods. 1

písm. a) CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Pod porušením práva na spravodlivý súdny proces z hľadiska § 420 písm. f) CSP treba rozumieť taký procesný postup súdu, ktorým súd zasiahol do ústavou, resp. Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd garantovaných práv dovolateľa, v dôsledku čoho bolo dovolateľovi znemožnené domáhať sa práva na súdnu ochranu prostriedkami, ktoré mu zákon priznáva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10. Z obsahu dovolania vyplýva, že žalovaný vidí vadu tejto povahy predovšetkým v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorého odôvodnenie je podľa neho neúplné a odvolací súd v ňom nereaguje na jeho podstatné odvolacie námietky.

11. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, ktorá skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

12. Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

13. Vychádzajúc z vyššie uvedenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu SR najvyšší súd skúmal, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu dáva odpoveď na všetky podstatné argumenty uvedené žalovaným v odvolaní. Zistil, že odvolací súd sa dôsledne nevysporiadal s relevantnými námietkami žalovaného, ktoré sa týkali jednak nesprávne určenej hodnoty veci patriacich do BSM ku dňu ich vysporiadania a nie ku dňu zániku BSM, prikázania premlčanej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia, ktorú poskytli spoločne otcovi žalovaného na rekonštrukciu domu spoločne žalobkyňa a žalovaný a prostriedkov na bežnom účte, ktoré mal spotrebovať žalovaný.

14. Z doposiaľ uvedeného je zrejmé, že odvolací súd v napadnutom rozsudku na časť podstatnej odvolacej argumentácie žalovaného buď nedostatočne alebo dokonca vôbec nereagoval a neriadil sa konštantnou judikatúrou platnou pri vyporiadavaní BSM po zániku manželstva. Možno preto uzavrieť, že odvolací súd tým, že svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil, znemožnil žalovanému uskutočňovať jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

15. Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP, je okolnosťou, pre ktorú musí odvolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, sa odvolací súd už nezaoberal tvrdeniami žalovaného ohľadne prípustnosti podaného dovolania aj z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

16. Nad rámec odvolací súd uvádza, že nie je dôvod odkláňať sa od doterajšej rozhodovacej praxe

dovolacieho súdu a to najmä vyplývajúcej z rozhodnutia R 42/1972 a nadväzujúcich, teda podľa ktorej sa pri vysporiadaní BSM vychádza zo stavu (ktorý je určený kvantitou a kvalitou v danom čase) v dobe zániku BSM, avšak z ceny či cenových relácií platných v dobe vyporiadania. Pri pohľadávke voči tretej osobe najvyšší súd odkazuje najmä na rozhodnutie R 6/1972, pričom v súvislosti s vyporiadaním takejto v rámci vyporiadania BSM nemožno vychádzať z jej nominálnej hodnoty, ale treba vziať do úvahy jej skutočnú hodnotu ku dňu vyporiadania.

17. Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.